

היום נלמד בעזרת ה':

נזיר דף כב

ת"ש: למדנו בברייתא - האשה שנדרה נזירות ונטמאת ואח"כ הפר לה בעלה, מביאה חטאת העוף ואינה מביאה עולת העוף. ע"כ הברייתא. ואם הבעל רק חותך את הנזירות מכאן ולהבא שתביא גם עולת העוף, שהרי כשנטמאת היתה עדיין נזירה, ומכך שאינה מביאה עולת העוף מוכח שהבעל עוקר את הנזירות למפרע! ולכן אינה מביאה עולת העוף לפי שהתברר שמעולם לא היתה נזירה.

ואלא מאי וכו'? ואלא אתה רוצה להוכיח שהבעל עוקר את הנזירות למפרע? והרי התברר שלא היתה נזירה מעולם ואינה צריכה להביא שום קרבן, וא"כ שלא תביא גם חטאת העוף!

הכי נמי: באמת הבעל עוקר את הנזירות למפרע ולכן אינה מביאה עולת העוף, והטעם שמביאה חטאת העוף לפי הברייתא כדעת רבי אלעזר הקפר הסובר שיש חטא בקבלת הנזירות, וכיון שעד שבעלה הפר לה היא ציערה את עצמה מן היין, לכן עליה להביא חטאת.

ת"ש דתניא בהדיא: למדנו ברייתא מפורשת שאפשר לפשוט ממנה את הספק - האשה שנדרה נזירות ושמעה חברתה ואמרה 'ואני', ובא בעלה של האשה הראשונה והפר לה, היא מותרת ואינה נזירה וחברתה אסורה ונשארה נזירה. ע"כ הברייתא. מכאן הוכחה שהבעל רק חותך את הנזירות מכאן ולהבא ולא עוקר אותה למפרע, ולכן חברתה אסורה, לפי שבשארמרה 'ואני' האשה הראשונה היתה עדיין נזירה, ורק אח"כ בעלה חתך את הנזירות מכאן ולהבא, ואילו הבעל היה עוקר את הנזירות למפרע חברתה היתה צריכה להיות מותרת, שהרי התברר שהאשה הראשונה מעולם לא היתה נזירה ואין ל'ואני' שאמרה על מה לחול.

המשך הברייתא:

רבי שמעון אומר: אם חברתה אמרה 'הריני כמותך' והפר בעלה של הראשונה, שתיהן מותרות, לפי ששמע מדבריה שאני יהיה כמותך לכל דבר, ואם את תהיי מותרת גם אני יהיה מותרת.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

*

מר זוטרא בריה דרב מרי אמר: מהברייתא הנ"ל יש לפשוט את ספיקו של רמי בר חמא: אדם שהיה מונח לפניו בשר קרבן שלמים קודם שזרקו את דמו - שאז הוא אסור באכילה (ולאחר שיזרקו את דמו יהא מותר באכילה שני ימים ולילה אחד) וכן היו מונחים לפניו פירות. ואמר 'הרי עלי הפירות הללו כבשר זבח שלמים' - האם כוונתו להתפיש 'בעיקרא' כלומר במצב הראשוני של הבשר שהוא נמצא בו עכשיו והוא אסור באכילה, וממילא גם הפירות אסורים. או שכוונתו 'לצננא' למצב הסופי של הבשר הזה לאחר שיזרק דמו, שאז יהא מותר באכילה (צננא = לבסוף, מלשון דבר חם שמצטנן לבסוף) וממילא גם הפירות מותרים?

כך הסתפק רמי בר חמא. לכאורה מדברי הברייתא שאישה שנזרה ואמרה חברתה 'ואני', ולאחר מכן הפר בעלה של הראשונה את נזירותה, נשאת השניה באיסורה - מוכח שהשניה התפיסה את נזירותה במצב הראשוני ולא במצב הסופי שלה (ולכן היא נשאת נזירה גם כשהופרה הראשונה), ואם כן גם במתפיס בבשר שלמים הוא מתפיס במצב הראשוני שהבשר נמצא בו בשעת ההתפסה שהוא אסור.

דחייה: מי דמי? אין דמיון בין המקרים. משום שבשר שלמים גם במצב הסופי שלו הוא נשאר קדוש, למרות שהוא מותר באכילה אבל אסור להוציאו מחוץ לירושלים (וכן יש בו דיני קדושה נוספים). ולכן יתכן שכוונתו היתה להתפיס בו את הפירות גם במצב הסופי שלו, ואמנם היתה זו טעות והפירות מותרים (כי הבשר מותר באכילה, ואין משמעות לדיני הקדושה הנוספים לגבי הנדר). ועל כך הסתפק רמי בר חמא מה היתה כוונתו.

אבל בנזירות אי אפשר לומר שהחברה התכוונה להתפיס את נזירותה במצב הסופי של הראשונה, משום שאז כאשר יתיר בעלה של הראשונה לראשונה את הנזירות, לא ישאר על השניה שום דיני נזירות, ומכיון שהברייתא אמרה שהשניה אסורה, בהכרח שכוונתה של השניה היתה להתפיס בעיקרא. ולכן כאן אין מקום להסתפק את ספיקו של רמי בר חמא. וממילא אין הספיקות דומים זה לזה.

איכא דאמרי: יש לדמות את המקרים ואין לחלק ביניהם (תוס').

*

אמרה לה הריני נזירה בעקבייך: אשה שאמרה 'הריני נזירה' ושמעה חברתה ואמרה 'הריני נזירה בעקבייך' - האם כוונתה 'במה שיהא בסופך' (מלשון 'ואתה תשופנו עקב') ואז מה שיקרה בסוף דרכך יקרה לי, ואם בעלה של הראשונה יתיר לה את הנזירות גם לחברתה תותר הנזירות. או שכוונתה 'בעקבותייך' (מלשון 'עקב אשר שמע אברהם בקולי') כלומר אני גם נזרת כמו שאת נזרת עכשיו, ואז אם יפר בעלה של הראשונה היא תישאר נזירה?

ת"ש האישה שנדרה בנזיר ושמע בעלה ואמר ואני: אמירת 'ואני' דומה לאמירת 'בעקבייך', משום שהבעל מעלה בדעתו שיתכן והוא יפר את הנדר של אשתו והיא לא תהיה נזירה בסופו של דבר, ולכן יש להסתפק האם כוונתו באמירת 'ואני' למצב הסופי או למצב הראשוני (שלא כאדם שאמר על חבירו 'ואני' שודאי כוונתו למצב הראשוני, כי אין באפשרותו להתיר את הנזירות של הראשון ולכן הוא לא מעלה בדעתו שהיא תותר - תוס').

והרי כתוב במשנה שכשאמר הבעל 'ואני' הוא לא יכול להפר את הנדר של אשתו, כי אז גם הנזירות שלו תופר (ואסור לאדם לגרום להפרת הנזירות של עצמו). מכאן מוכח שכשהבעל אמר 'ואני' כוונתו למצב הסופי ולא למצב הראשוני, כי אם כוונתו למצב הראשוני אין בעיה שהוא יתיר לאשתו את הנזירות שלה והוא ישאר נזיר. אלא בהכרח שהבעל מתפיס במצב הסופי ולכן הוא לא יכול להפר לאשתו. ואם כן מוכח שאמירת 'בעקבייך' היא כמצב הסופי, שהרי כאמור אמירת 'בעקבייך' שווה לאמירת 'ואני'. ולכן חברתה של אשתו שאמרה 'בעקבייך' כוונתה למצב הסופי, ואז אם יתיר הבעל לאשתו תותר גם חברתה.

דחייה: לא, לעולם בעיקרא מתפיס: יתכן באמת שהבעל מתפיס במצב הראשוני, והסיבה שבשהוא אמר 'ואני' הוא לא יכול להפר לאשתו, משום שאמירת 'ואני' היא קיום לנדר (כי גילה בדעתו שנוח לו בנזירות שלה), ולאחר שהבעל קיים את הנדר הוא כבר לא יכול להפר אותו, אלא רק להישאל אצל חכם על עצם הקיום. ואם הוא ישאל על הקיום והחכם יבטל לו את הקיום, הוא יוכל באמת להפר לה את הנזירות (והוא עצמו ישאר נזיר).

*

ורמינהו 'הריני נזיר ואת' ואמרה 'אמן' שניהם אסורין: מוכח שאינו יכול להפר את נזירותה, כי בסיפא אומרת הברייתא 'שתלה את נדרו בנדרה' ואם הוא יפר לה ממילא גם הוא יפר לעצמו וזה אסור לו. קושיא על דברי המשנה שאמרה שיכול להתיר לה את נזירותה והנזירות שלו תישאר קיימת, והטעם כי הוא אינו תלוי בה!

אמר רב יהודה: יש להוסיף בברייתא 'הריני נזיר ואת ואמרה אמן שניהם אסורין מיפר את שלה ושלו קיים'. כלומר אמנם הוא תלה את קבלת נזירותו בקבלת נזירותה, אך לא תלה את נזירותו בהישארות אשתו נזירה, ולכן גם אם יפר לה את נזירותה הוא ישאר נזיר.

אביי אמר: אין להוסיף מלים בברייתא, אבל יש חילוק בינה למשנה. בבריתא הבעל אמר לאשתו בלשון הוראה 'הריני נזיר ואת' שאז הוא תולה את נזירותו בנזירותה (אם היא מסכימה), ולכן אינו יכול להפר לה משום שאז יפר גם לעצמו. אבל במשנה הוא אמר לה בלשון שאלה 'הריני נזיר! ואת?' כלומר האם גם את מעוניינת להיות נזירה? ואז הוא לא תלה את נזירותו בנזירותה, ולכן הוא יכול להפר לה כי הוא ישאר נזיר.